

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Valtakunnallisessa nuoristyön ja -politiikan ohjelmassa ei mainita tai tunnisteta viittomakielisiä nuoria. Kuurojen Liitto esittää, että ohjelmassa huomioidaan heidät omana kohderyhmänään, jotta heidän tarpeisiinsa voidaan kiinnittää erityistä huomiota. Tavoitteessa 3 mainitaan palveluiden saatavuus kansalliskielillä sekä saamen kielillä. Samassa yhteydessä tulisi huomioida myös viittomakielisten palveluiden saatavuus (perustuslaki § 17). Yleisesti ottaen Kuurojen Liitto toivoo, että viittomakielisten kielelliset oikeudet huomioidaan ohjelmassa kattavammin ja että toimenpiteet ulottuvat myös resursointiin ja toimenpiteisiin. Hallitusohjelman viittomakielisiä nuoria koskevat tavoitteet samoin kuin valtioneuvoston antaman kielipoliittisen ohjelman kirjaukset tulisi huomioida ohjelmassa, jotta linjaukset ovat yhdenmukaisia ja viittomakielisten nuorten oikeudet parantuisivat (ml. opetus, harrastustoiminta, palvelut ja työllisyys).

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Viittomakielisten palveluiden vahvistaminen on merkittävässä asemassa. Aleksi Syrjämäen selvitys (STM) viittomakielisten psykososiaalisista palveluista osoittaa, että viittomakielisille suunnatuissa mielenterveyspalveluissa on merkittäviä puutteita. Viittomakielisen palveluverkoston rakentaminen on yksi keskeinen tavoite, joka olisi tärkeää huomioida myös Vanupossa.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Ohjelmassa mainitaan, että vahvistetaan saamelaisnuorten mahdollisuuksia oppia omasta kulttuuriperinnöstään. Viittomakielisillä lapsilla ja nuorilla on vastaava tarve oppia enemmän omasta kulttuuriperinnöstään, minkä vuoksi viittomakieliset nuoret pitää lisätä tähän tavoitteeseen mukaan. Lisäksi viittomakieliset nuoret tulee huomoida yhteisöllisyyden ja osallisuuden sekä yhdenvertaisuuden tavoitteissa. Tarvitaan mm. viittomakielistä tiedotusta sekä rakenteita, joilla tuetaan viittomakielisten nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset

-

Painopisteet nuorisualan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisualan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Kuurojen Liitto toivoo, että tarkennetaan eri ihmisryhmistä käytettävää käsitteistöä. Ohjelmassa puhutaan tällä hetkellä vähemmistöistä, aistivammaisista, erityistarpeisista, toimintarajoitteisista ja mm. haavoittuvassa asemassa olevista lapsista ja nuorista. Kielioikeuksien näkökulmasta painottuvat kansalliskielet ja saamen kielet, mutta viittomakieli puuttuu, vaikka perustuslaki antaa sille vähemmistökielen suojan. Viittomakieliset lapset ja nuoret tulisi käsitellä omana ryhmänään ja tunnistaa heidän kielelliset oikeutensa - oikeus viittomakieleen mm. opetuksessa, työelämässä, vapaa-ajalla, tiedonsaannissa ja eri palveluissa. Näillä kaikilla osa-alueilla on edelleen huomattavia puutteita.

Pajunen Laura
Kuurojen Liitto ry